

N:o 159.

Af Herr C. J. Kjellman: Om rustnings- och roteringsskyldighetens skiljande från jordbruket och öfverflyttande på rikets samtliga innebyggare; samt om tillsättande af särskildt utskott för att utreda denna fråga.

En fråga, som vid hvarje riksdag ständigt återkommer på dagordningen, blir allt mera oafvislig och måste i enlighet med tidens kraf förr eller senare lösas. Försvarsfrågan har en sådan natur; och för hvarje gång den faller, liknar den, för att tala med en af våra skalder, en fjeder, som, ju kraftigare den tryckes, dess mera våldsamt tar den sedan fart.

Ingen med sinne och hjerta för fosterlandets väl har velat afvisa denna fråga såsom onödig och onyttig, hvilket bäst bevisas deraf, att en stor del af svenska folket under det sistförflutna decenniet utan några från högre ort utgående antydningar i trontal eller annorledes om möjliga traktats- och fredsbrott sjelfmant klädde sig i vapen och sökte hvar på sitt sätt göra allvar af den gamla romaresentensen, "önskar du fred, så rusta dig till krig."

Kongl. Maj:ts regering har äfven funnit, att vårt försvar emot en främmande invasion icke kan med tillräcklig säkerhet anses vara tryggadt, hvadan såväl regeringen som folket kommit till den, jag vågar påstå det, *enhälliga åsigt*, att rikets försvar måste i grund undergå en sådan tidsenlig förändring, att Sverges sjelfständighet må kunna anses bevarad.

Skiljaktiga meningar förefinnas deremot i denna likasom i andra viktiga samhällsfrågor angående sättet och anskaffandet af medel till försvarsfrågans lösning. Regeringen har under en följd af år hört rösterna från den jordbrukande klassen, som nu *förnämligast* bär den tunga och dryga bördan af landets försvar; men regeringen synes icke vilja på allvar lyssna till det hofsamma språk och de välmenande yrkanden, som utgå från dem, hvilka representera *kärnan af svenska folket*.

Man har i fråga om nya anslag vant sig vid en opposition eller sjelfständig och noggrann undersökning af den fraktion inom riksdagen som anses mest representera landets jordbruk; men man likasom rådes för att gå jordbrukarnes välgrundade önskingar till mötes, förmodligen af fruktan att äfven andra samhällsklasser i ty fall skulle vända sina fosterländska vapen emot ett *vacklande regeringssystem*.

Huru skall man annars kunna förklara, hvarföre regeringen, som länge låtit förstå, att indelningsverket hör såsom en grundpelare i försvaret bibehållas, icke söker befria den svenska jorden från rust- och roteringskyldighet, så att alla rikets innebyggare må i frågan om försvaret likasom andra fosterländska institutioner efter bevillning till staten drabbas lika af denna tunga men nödvändiga börd.

Man hänvisar så gerna på indelningsverkets uppkomst, och förmenar att gammal häfd för staten lägger hinder i vägen för någon aflösning. Den utnötta frasen om eftergift eller present till rust- och rotehållare vill jag äfven omnämna för att icke anses hafva glömt några af motståndarnes skäl; men emot denna ensidiga uppfattning af en samhällsangelägenhet vill jag blott ställa den frågan:

Är det från konstitutionel och nationalekonomisk synpunkt principenligt och riktigt, att man i en samhällsfråga, som *kan ställa allas lif och egendom på spel*, tager *annat* i betraktande än *likhet inför lagen*, den må gälla en kontingent af personen eller förmögenheten?

Nej och tusen gånger nej! Likheten inför lagen är den enda riktiga principen i allmänhet och särskildt i frågan om fosterlandets försvar.

Må man i dag söka förfäkta en motsatt mening på historisk grund och göra försvarsfrågan till en spetsfundig juridisk rättstvist; men i morgon kan ett dylikt pläderande vara *för sent*.

Ausvaret drabbar i sådant fall icke den, som på vilkor, uppställda i enlighet med grunderna för hvarje förnuftig kontrakts- och samhällslära, *erbjudit sig* att sätta fosterlandet i försvarsbart skick, utan just den, som *vägrat* att emottaga ett välvilligt erbjudande och envist hänger fast vid den åsigten, att hvad som ansetts riktigt för några århundraden tillbaka skall fortfarande tillämpas. Om svenska allmogen skulle hyst en dylik konservativ åsigt i andra samhällsfrågor, så hade Sverge nog icke varit hvad det är; och det må således icke förundra, att jordbrukarne fordra sednaste uppoffringar af landets öfrige innebyggare, att desse sednare under det ödesdigra 1870—1880 talet komma med afseende å landets försvar *i fullkomlig likställighet med rust- och rotehållarne*. Det är ett ostridigt faktum, att jordbruket under nära 200 år varit hufvudsakligaste tyngden af landets försvar, och just denna omständighet synes mig utgöra ett talande skäl för den meningen, att man *hvarken obehörigt eller för tidigt* gjort anspråken om indelningsverkets aflösning gällande. Fåfångt må man invända, att en eller annan jordbrukare skulle genom aflösningen vinna en direkt fördel; ty flertalet skulle blott vinna den rättvisan, att jorden, som genom hvarje liten tillstötande omständighet lätt kan blifva beröfvad sin fruktbarhet

och som i allt fall ständigt är föremål för en begärlig och modern beskattning, icke hädanefter blefve mera än andra landets näringar och yrken betungad af försvarsverkets onera.

Beträffande frågan om *tiden*, då anspråket framträdte, lärer väl någon preskriptions- eller fatalitetid icke gerna kunna åberopas; ty i sådant fall skulle, snart sagdt, alla samhällsfrågor, som utgöra föremål för Riksdagen, vara så gamla, att de borde få i lugn gå sotdöden till mötes.

Slutligen och då allt skäl förefinnes för det antagande, att alla samhällsklasser i Sverge äro beredda att göra de största uppoffringar för landets försvar, och att den fördomsfrie och mera opartiske mannen nu mera anser rättvisan kräfva, det jordbruket måste befrias från ett onus, som bör vara en *gemensam tillhörighet* för alla näringar och yrken, af hvad namn och slag som helst, vågar jag ånyo upptaga den fråga, som förliden riksdag af vissa formela skäl afslogs, och vördsamt hemställa,

att Riksdagen ville, förr än den af Kongl. Maj:t framställda propositionen om allmän värnepligt till hufvudsakligt afgörande företages, tillsätta ett särskildt utskott för att undersöka och utreda frågan om rustnings- och roteringskyldighetens skiljande från jordbruket och öfverflyttning på rikets samthige innebyggare, att utgöras efter hvars och ens bevillning enligt 2:dra och 3:dje artiklarne i gällande bevillningsförordning; samt att berörda fråga derefter måtte företagas i sammanhang med nyssnämnda Kongl. proposition till hufvudsaklig pröfning; men att, om min omförmälda framställning afslås, Riksdagen i allt fall ville för sin del besluta indelningsverkets aflösning, eller att rustnings- och roteringskyldigheten skall skiljas från jordbruket och öfverflyttas på rikets samthige innevånare att utgöras efter ofvan anförda grunder.

Stockholm den 28 Januari 1871.

C. J. Kjellman,
från Jönköpings län.